

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/347/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3115206639
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Anderlová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3115206639.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Anderlovej a sudkýň JUDr. Olgy Lichnerovej a JUDr. Alice Beňovej v spore žalobcu U. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. H., M. XXX/X, proti žalovanému T. banka L., a.s., so sídlom v A., Q. XX, K. XX XXX XXX, zastúpenému Advokátskou kanceláriou L. & T., s.r.o., so sídlom v F., U. č. X, K.: XX XXX XXX, o určenie neexistencie záložného práva a iné, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 03. apríla 2017, č. k. 14C/143/2015-90 takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zamietol žalobu o určenie neexistencie záložného práva a výrokom II. žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal určenia, že na nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v okrese K., v obci W. H., v k.ú. W. H. zapísanej na LV č. XXXX ako byt č. XXX na M. ulici vo vchode č. X na X.p. v byt. domu súp.č. XXX nachádzajúcom sa na parc.č. Z. XXXX/X a podiele na spoločných častiach a zariadeniach domu vo veľkosti XX/XXXX-in, podielu na spoločných častiach a zariadeniach byt. domu a spoluvlastníckeho podielu na pozemku CKN parc.č. XXXX/X - zast. plochy a nádvoria o výmere XXXmX vo veľkosti XX/XXXX-in, zapísaného na LV č. XXXX neviazne záložné právo zmluvne zriadené na zabezpečenie pohľadávky žalovaného voči žalobcovi a domáhal sa zároveň zrušenia záložného práva na vyššie uvedených nehnuteľnostiach, zriadeného v prospech žalovaného. Súd prvej inštancie právne vec posúdil podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) účinného do 30.6.2016; § 137 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Uviedol, že právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c) OSP (účinného do 30.6.2016), musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996). Žalovaný predložil dôkazy : Zmluvu o poskytnutí úveru č. XX/XXX/X6 a Zmluvu o zriadení záložného práva z 3.1.2007, výzvu na predčasné splatenie úveru s doručenkou, oznámenie o začatí výkonu záložného práva s doručenkou. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem,

musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie). V predmetnej veci súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca neosvedčil svoj naliehavý právny záujem na určení, že na nehnuteľnostiach zapísaných v LV č. XXXX a XXXX (pozemok je v skutočnosti zapísaný ako CKN parcela č. XXXX/X na LV č. XXXX) v k.ú. W. H. neviazne záložné právo, resp. že súd toto záložné právo zrušuje. Z obsahu žaloby a pripojených dôkazov vyplýva, že v danom prípade neexistuje medzi stranami žiaden vzťah právnej neistoty, ktorý by mal súd v tomto konaní riešiť ani žiaden ohrozený nárok, ktorému sa má poskytnúť určovacou žalobou právna ochrana. V konaní bolo preukázané, že strany uzavreli Zmluvu o poskytnutí úveru č.97/409/06 dňa 3.1.2007 , na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi úver 13.277,57€ (400.000,-Sk), na účet č. XXXXXXXXXXX/XXXX. Žalovaný mal úver splácať spolu so zmluvným úrokom 7,49% ročne pri ročnej percentuálnej miere nákladov 9,18 % p.a. v splátkach po 116,75€ (3.517,-Sk) mesačne, vždy od 27. dňa v mesiaci vopred. Pohľadávka z úveru (aj z bezdôvodného obohatenia) bola zabezpečená Zmluvou o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok č. 97/409/06 zo dňa 3.1.2007, ktorou záložca- žalobca dal do zálohu veriteľovi - žalovanému byt. č.XXX na M. ulici vchod 9. na X.p. v byt. dome súp.č. XXX na parc.č. XXXX/X a spoluvlastnícky podiel XX/XXXX na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu zapísané na LV č. XXXX a pozemok CKN parc.č. XXXX/X-zastavané plochy a nádvoría o výmere XXXmX v podiele XX/XXXX zapísané v LV č. XXXX v k.ú. H. nad U.. v čl. 4 Zmluvy o zriadení záložného práva s názvom „Realizácia záložného práva“ bod 4.1, vyplýva, že „Ak sa porušia podmienky dohodnuté v zmluve podľa bodu 1.1. , najmä ak nedôjde k dohodnutému finančnému plneniu podľa týchto zmlúv, po predchádzajúcom upozornení záložcu záložným veriteľom je záložný veriteľ oprávnený, aby predal záloh na dobrovoľnej dražbe spôsobom podrobne upraveným v zákonom č. 527/2002 Z.z o dobrovoľných dražbách v platnom znení (bod 4.1.1.) predal záloh priamo ktorejkoľvek tretej osobe za minimálnu predajnú cenu stanovenú súdno-znaleckým posudkom nie starším ako 3 mesiace (bod 4.1.2.) atď. Podľa čl.4.2. tejto zmluvy záložný veriteľ bol oprávnený predat' záloh ktorýmkoľvek z vyššie uvedených spôsobov po uplynutí 30 - dňovej lehoty stanovenej v „Oznámení o začatí výkonu záložného práva “ ak do doby predaja nedostane od záložcu správu o zaplatení zabezpečenej pohľadávky vrátane dokladu preukazujúceho úhradu. Podľa bodu 4.5. Záložnej zmluvy záložný veriteľ je oprávnený poveriť realizáciou predaja podľa bodu 4.1. zmluvy tretiu osobu, oprávnenú na takúto činnosť v zmysle zákona č. 527/2002 Z.z.. V konaní nebolo sporné, že žalobca dlh zo zmluvy o úvere riadne a včas nesplácal, v dôsledku čoho žalobca (správne má byť žalovaný) listom zo dňa 18.2.2009 (ktorý žalobca prevzal dňa 21.2.2009) zosplatnil celý dlh a listom zo dňa 10.9.2009 oznámil žalobcovi začatie výkonu záložného práva, ktoré žalobca prevzal dňa 18.9.2009 a dlh v lehote, ktorú mu žalobca poskytol neuhradil. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že postup žalovaného je zákonný, vyplýva z realizácie výkonu záložného práva, teda uspokojiť sa z majetku dlžníka, ak tento neuhrádza dlh zo zmluvy o úvere riadne a včas. Žalobca neosvedčil naliehavý právny záujem na určení neexistencie záložného práva a súd nevidel žiaden dôvod zmluvne a v súlade s platným právom toto záložné právo zrušiť, keď je zjavné, že pohľadávka, ktorú zabezpečuje stále trvá a k zániku hlavného záväzku (zaplatením celého úveru, vrátane zmluvne dojednaného príslušenstva) nedošlo. Skutočnosti tvrdené žalobcom, že bol uvedený do „omylu“ a konal „pod nátlakom“ neboli ničím preukázané a preto súd prvej inštancie žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. (Civilný sporový poriadok) podľa pomeru úspechu vo veci. Žalovaný mal v konaní plný úspech a preto mu súd priznal právo na náhradu trov konania v plnej výške. O výške trov rozhodne po právoplatnosti konania vyšší súdny úradník.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Uviedol, že svojou žalobou sa domáhal určenia neplatnosti záložného práva, ktorým by bolo žalovanému uložené, aby na jeho základe nepokračoval vo výkone záložného práva s predmetnými nehnuteľnosťami vo výlučnom vlastníctve žalobcu nachádzajúce sa v okrese K., v obci W. H., v katastrálnom území W. H., zapísané Okresným úradom K., katastrálny odbor na LV č. XXXX, t.j. byt číslo XXX. Mal za to, že dôkazné prostriedky na podporu svojich tvrdení, ktoré považoval za dostatočné na rozhodnutie súdu doložil, iné nie sú v jeho vlastníctve. Namietal, že súd prvej inštancie vôbec neskúmal právny vzťah právneho predchodcu žalovaného a žalovaného samého, ich vecnú legitímáciu, parametre úverovej a záložnej zmluvy vrátane námietky premlčania nároku žalovaného od doby zosplatnenia úveru, a taktiež ani rozsah splatenia, keď nebolo špecifikované, koľko už bolo na predmetný úver zaplatené, z čoho a akých položiek sa skladá nárok žalovaného vzťahujúci sa k úverovej zmluve a zmluve o záložnom práve na nehnuteľný majetok, ktorým sa zabezpečuje návratnosť pohľadávky. Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal

otázkou neplatnosti zmlúv, pričom ak by tak urobil, musel by dospieť k záveru že zmluva o zriadení záložného práva je neplatná predovšetkým z dôvodov, že nehnuteľný majetok záložcu (záloh), na ktorý bolo záložné právo zriadené, je v záložnej zmluve označené katastrálnym územím, číslom listu vlastníctva, parcelnými číslami pozemkov, ich výmerou, druhom pozemku, prípadne súpisnými číslami stavieb. V zmluve je tiež uvedená celková cena založeného majetku v čase jej uzavretia. Pokiaľ však ide o pohľadávku, ktorá by mala byť zálohom zabezpečená, tá je v zmluvách vyčíslená len pevnou sumou úveru, ktorú poskytuje záložný veriteľ záložcovi. Takéto určenie zabezpečovanej pohľadávky nemožno podľa názoru žalobcu považovať za dostatočne určité, pretože len zo samotnej sumy úveru nie je zrejme z akej úverovej zmluvy vyplýva a kedy táto bola, resp. má byť uzatvorená. Zabezpečená pohľadávka musí byť obligatórne uvedená v záložnej zmluve a nie úverovej zmluve. Pretože v záložnej zmluve k nim neboli zabezpečované pohľadávky presne určené a toto určenie je obligatórnou podmienkou jej platnosti je žalobca toho názoru, že súd mal rozhodnúť o jej neplatnosti. Podstatným pre posúdenie platnosti záložnej zmluvy v danom prípade je ich skúmanie z hľadiska, či tieto spĺňajú podstatné náležitosti pre záložnú zmluvu. Jednou z podstatných náležitostí zmluvy o zriadení záložného práva podľa § 151b ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia záložnej zmluvy je i určenie pohľadávky, ktorú záložné právo zabezpečuje. Predmetná záložná zmluva neobsahuje také označenie zabezpečenej pohľadávky, ktoré by dovoľovalo ich spoľahlivú identifikáciu tak, aby bolo nesporné k zabezpečeniu ktorej pohľadávky a ktorej konkrétne úverové zmluvy smeruje. Táto náležitosť záložnej zmluvy musí byť dostatočne určitým spôsobom určená v texte samotnej záložnej zmluvy, v opačnom prípade je takáto zmluva pre nedostatok určitosti podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka postihnutá dôvodom absolútnej neplatnosti. Žalobca ďalej uviedol, že má daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti predmetných zmlúv podľa CSP, lebo jeho postavenie je neisté v tom, že mu hrozia existenčné problémy v súvislosti s realizáciou výkonu záložného práva predajom nehnuteľnosti bytu, v ktorom býva, na dobrovoľnej dražbe. Svojou povahou a podstatou zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou uzavretou podnikateľským a nepodnikateľským subjektom s jednoznačne preukázaným spotrebiteľským účelom na strane žalobcu fyzickej osoby. V danom prípade je daný naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení, že predmetná zmluva o zriadení záložného práva je neplatná, ktorý vyplýva zo skutočnosti, že bez takéhoto určenia je ohrozené vlastnícke právo žalobcu k predmetným nehnuteľnostiam, keďže žalovaný ako záložný veriteľ môže kedykoľvek začať s výkonom záložného práva za účelom uspokojenia pohľadávky z úverovej zmluvy. Týmto konaním by mohlo dôjsť k obmedzeniu, resp. až k strate vlastníckeho práva žalobcu a teda právne postavenie žalobcu ako vlastníka predmetných nehnuteľností je neisté, pričom tento stav právnej neistoty je možné odstrániť iba práve požadovaným určením, že predmetná zmluva o zriadení záložného práva je neplatná. Tým je na strane žalobcu daný naliehavý právny záujem na určení, že predmetná zmluva o zriadení záložného práva je neplatná, čo je základnou podmienkou pre úspešnosť určovacej žaloby. Na základe uvedeného navrhol odvolaciemu súdu, aby zrušil napadnutý rozsudok a určil, že zmluva o zriadení záložného práva č. 97/409/06 uzatvorená dňa 3.1.2007 medzi žalovaným ako záložným veriteľom a žalobcom ako záložcom, ktorej predmetom bolo zriadenie záložného práva k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v okrese K., v obci W. H., v katastrálnom území W. H., zapísaným Okresným úradom K., katastrálny odbor na LV č. XXXX, t.j. byt číslo XXX, vchod X, na X.p. v bytovom dome súpisné číslo XXX nachádzajúcim sa na parc. reg. „C“ číslo XXXX/X-Bytovka, podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti XX/XXXX, a na LV č. XXXX spoluvlastnícky podiel k pozemku na parc. reg C“ Č. XXXX/X o výmere XXX m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria vo veľkosti XX/XXXX je neplatná.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne. Súd sa v rozsudku riadne vysporiadal s relevantnými argumentmi a vec posúdil v zmysle právnych predpisov aj nad rámec žalobcu tak, aby riadne zistil skutkový stav. Žalobca neuviedol žiaden relevantný dôvod na základe ktorého by preukázal, že záložné právo nevzniklo alebo že zaniklo. Medzi stranami dokonca neexistuje spor ohľadom toho, či sú splnené podmienky pre výkon záložného práva. Žalobca sa žalobou domáhal ukončenia výkonu záložného práva z dôvodu, že má údajne naliehavý záujem na tom, aby nedošlo k strate nehnuteľnosti, v ktorej býva. Žalovaný k tomu uviedol, že aj keď je právo na bývanie chránené Ústavou SR ako základné ľudské právo, nie je to právo absolútne a pokiaľ sú splnené podmienky, môže dôjsť k jeho strate. Naliehavosť v prípade obavy o stratu obydlija je faktickou naliehavosťou a nijako nesúvisí s právnym záujmom na požadovanom určení. Súd tiež správne uviedol, že medzi stranami neexistuje spor ohľadom existencie dlhu, ktorý je zabezpečený záložným právom, keďže tento nezanikol splnením ani iným spôsobom. Bez existencie sporu medzi stranami nemôže byť daný ani naliehavý právny záujem. Žalovaný k námietkam žalobcu o tom, že

nejde o rovnaký subjekt žalovaného a právneho predchodcu uviedol, že de iure v tejto súvislosti nejde o právne nástupníctvo, keďže zmluvnou stranou je stále rovnaký subjekt, ktorý zmenil svoje obchodné meno, pričom táto skutočnosť bola preukázaná výpisom z obchodného registra žalovaného, ktorý súd ako dôkaz v konaní vykonal. Žalovaný ďalej považoval za nedôvodnú námietku žalobcu o tom, že súd neskúmal parametre úveru a neprijateľné zmluvné podmienky v zmluve o úvere, keďže predmetom konania nie je skúmanie platnosti alebo zmluvných podmienok zmluvy o úvere, ale existencia záložného práva. Súd preskúmal zmluvu o zriadení záložného práva, pri ktorej dospel k záveru, že zabezpečuje pohľadávku z úveru poskytnutého žalovaným žalobcovi, a to vrátane vydania bezdôvodného obohatenia. Keďže zabezpečenou bola aj pohľadávka z bezdôvodného obohatenia a medzi stranami nebolo sporné, že žalobca má voči žalovanému dlh, nebolo potrebné skúmať neprijateľné podmienky v zmluve o úvere, keďže záložné právo zabezpečuje nárok na zaplatenie aj v prípade, ak by zmluva o úvere obsahovala neprijateľné zmluvné alebo bola absolútne neplatná. Pohľadávka, ktorú záložné právo zabezpečuje je v zmluve o zriadení záložného práva riadne identifikovaná a nemôže existovať spor o pohľadávky z akej zmluvy o úvere ide. Zmluva o zriadení záložného práva obsahuje označenie zmluvy o úvere unikátnym číslom zmluvy o úvere a identifikáciu, že ide o zmluvu medzi žalobcom a žalovaným. Preto je táto zmluva dostatočne identifikovaná aj bez uvedenia dátumu uzavretia zmluvy. Žalovaný prideluje každej uzavretej zmluve o úvere unikátne číslo. Zmluva obsahuje všetky náležitosti podľa § 151b ods.2 a ods. 3 OZ. Vzhľadom na uvedené sa žalovaný domáhal, aby odvolací súd z dôvodu neurčitej špecifikácii dôvodov v zmysle § 386 písm. d) CSP odvolanie žalobcu odmietol, resp. aby v súlade s § 387 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. Žalobca vo svojej odvolacej replike uviedol, že zotrúva na svojom podaní zo dňa 24.05.2017. Uviedol, že v konaní sa domáhal, a teda predmetom konania je určenie neplatnosti a neexistencie záložného práva a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, aby žalovaný nevykonával záložné právo vzťahujúce sa k poskytnutiu úveru č. XX/XXX/XX. Z dôvodu nesplácania dlhu voči žalovanému je na základe výkonu záložného práva prikrôčené k dobrovoľnej dražbe č. DDr. 088/2014 spoločnosťou E. dom, s.r.o. so sídlom T. XXX/XX, Q.. Namietal, že nebol oboznámený s tým, koľko na predmetný úver od 03.01.2007 už zaplatil. Namietal tiež premlčanie nároku žalovaného. V predmetnom konaní sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu, spotrebiteľský úver a teda spotrebiteľský vzťah. Žalovaný žalobcu nevyzval k splateniu dlhu. Žalobca neobdržal oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti a oznámenie o začatí výkonu záložného práva. Zmluva záložnom práve bola predtlačená, podpísaná žalobcom bez toho, aby mohol niečo v zmluve meniť. Neboli mu odovzdané obchodné podmienky. Namietal platnosť zmlúv o zriadení záložného práva. Zopakoval, že konaním žalovaného (jeho právneho predchodcu) bol uvedený v omyl, neboli mu vysvetlené podmienky a predmet toho, čo vôbec podpisuje, a teda uzatvorenie predmetnej zmluvy žalobca považuje za v rozpore s právom. Poukázal na skutočnosť, že zmluva ako celok nemusí pri posúdení jej platnosti cez prizmu § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka vôbec obstať. O platnosti a neplatnosti záložnej zmluvy je však oprávnený rozhodnúť iba príslušný súd. Ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Súd by predmetné ustanovenie záložnej zmluvy mal posúdiť ako zmluvnú podmienku, ktorá na škodu spotrebiteľa spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach. Žalobca je presvedčený, že takáto zmluvná podmienka je pre spotrebiteľa nevýhodná, ale súčasne aj prekvapivá a vedie k neprimerane dlhšej viazanosti spotrebiteľa zmluvou a záložnou zmluvou, ktorú veriteľ môže kedykoľvek pri porušení podmienok kedykoľvek využiť. Žalobca ďalej uviedol, že hoci platí v súkromnoprávnej rovine princíp zmluvnej slobody, čo sa dohodnutej výšky úroku týka, existujú aj v týchto prípadoch výnimky. Aj tu platí obmedzenie vyjadrené v zákone č.40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, ktoré stanovujú, že výkon práva povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Ak niekto urobí právny úkon, ktorý sa prieči dobrým mravom, bude sa jednať o právny úkon neplatný. Uviedol, že sa domáha, aby súd prihliadol k týmto skutočnostiam a rozhodol o skutočne oprávnenej výške dlhu a o adekvátnych splátkach žalovanému vrátane náhrad.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

6. V prvom rade je potrebné uviesť, že v posudzovanej veci súd prvej inštancie rozhodoval síce po 01.07.2016, kedy bolo podané aj odvolanie zo strany žalobcu, dňa 01.07.2016 však nadobudol

účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ktorý upravuje postup súdu pri prejednávaní a rozhodovaní sporov a ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Z prechodných ustanovení CSP vyplýva /§ 470 ods. 1 CSP/, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Z tohto je potom zrejme, že § 470 ods. 1 CSP zakotvuje okamžitú aplikabilitu procesnoprávných noriem, ktorá znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania a to aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti nového zákona.

7. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia ako aj základných princípov, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, odvolací súd procesne postupoval podľa zákona účinného v čase podania odvolania, teda za účinnosti CSP, avšak s prihliadnutím na § 470 ods. 2 CSP otázku naliehavého právneho záujmu strany sporu na danej určovacej žalobe podľa predpisov platných a účinných v čase podania žaloby, teda podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku.

8. Podľa § 80 písm. c) OSP návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

9. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie sa správne v prvom rade zaoberal otázkou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení zo strany žalobcu podľa ustanovenia § 80 písm. c) CSP (v súčasnosti § 137 CSP). Naliehavý právny záujem na požadovanom určení bude daný spravidla vtedy, ak by bez tohto určenia bolo žalobcovo právo ohrozené alebo ak by sa bez tohto požadovaného určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Výrok súdu o určení potom ohrozenie, neistotu alebo neurčitosť v právnom postavení žalobcu odstraňuje bez toho, že by ukladalo splnenie nejakej povinnosti. Z uvedeného teda vyplýva, že naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý možno týmto právnym prostriedkom odstrániť. V prípadoch, kedy by požadované určenie existencie či neexistencie práva či právneho vzťahu medzi účastníkmi malo charakter len prejudiciálnej otázky k inému sporu medzi účastníkmi, nebude daný naliehavý právny záujem na takomto určení.

10. V danom prípade sa žalobca domáhal určenia, že na nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v okrese K., v obci W. H., v k.ú. W. H. zapísanej na LV č. XXXX ako byt č. XXX na M. ulici vo vchode č. X na X.p. v byt. domu súp. č. XXX nachádzajúcom sa na parc. č. CKN XXXX/X a podiele na spoločných častiach a zariadeniach domu vo veľkosti XX/XXXX-in, podielu na spoločných častiach a zariadeniach byt. domu a spoluvlastníckeho podielu na pozemku CKN parc.č. XXXX/X - zast. plochy a nádvoria o výmere XXXmX vo veľkosti XX/XXXX-in, zapísaného na LV č. XXXX (ďalej len „predmetné nehnuteľnosti“) vo vlastníctve žalobcu, neviazne záložné právo, ktoré bolo zriadené na základe zmluvy o zriadení záložného práva na predmetné nehnuteľnosti č. XX/XXX/XX zo dňa 03.01.2007 uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným. Záložným právom bola zabezpečená pohľadávka žalovaného zo zmluvy o poskytnutí úveru č. XX/XXX/XX zo dňa 03.01.2007, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 13.277,57 eur.

11. Nie je sporné, že vyššie uvedené zmluvy o poskytnutí úveru a zriadení záložného práva uzatvorené medzi žalovaným a žalobcom sú zmluvy spotrebiteľské, keďže žalobca mal pri ich uzatváraní postavenie spotrebiteľa a žalovaný postavenie dodávateľa. Je tak potrebné vychádzať zo zvýšenej ochrany spotrebiteľa, a to najmä pri ochrane pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, ktorá ochrana je všeobecne uznávanou zásadou súkromného práva zakotvenou do občianskoprávných kódexov - Občianskeho zákonníka, ako aj Občianskeho súdneho poriadku a v súčasnosti Civilného sporového poriadku, ktoré sú tiež výsledkom implementácie Smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

12. Otázkou naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení neexistencie záložného práva viaznuceho na predmetných nehnuteľnostiach v jeho vlastníctve je tak potrebné vyriešiť s ohľadom na prípadný stav ohrozenia práva žalobcu a neistotu v jeho právnom postavení s prihliadnutím na postavenie žalobcu ako spotrebiteľa, a teda slabšej strany sporu. S ohľadom na tieto skutočnosti odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. V konaní bolo preukázané, že žalovaný listom zo dňa 10.9.2009 oznámil žalobcovi začatie výkonu záložného práva, ktoré žalobca prevzal dňa 18.9.2009. Predbežným opatrením zo dňa 27. novembra

2014, č. k. 19C/87/2014-21 súd prvej inštancie uložil žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva a vydraženia predmetných nehnuteľností, pričom toto predbežné opatrenie bolo potvrdené aj odvolacím súdom uznesením č. k. 4Co/50/2015-52 zo dňa XX.XX.XXXX, ktorý v rozsahu konania o nariadení predbežného opatrenia dospel k záveru, že vzhľadom na postavenie žalobcu ako spotrebiteľa bez riadneho preskúmania spotrebiteľských zmlúv, či neobsahujú neprijateľné zmluvné podmienky, by sa žalobca mohol dostať do nezvratnej situácie, ktorá by sa už nemusela dať napraviť.

13. Odvolací súd vidí stav ohrozenia práva žalobcu a neistoty v jeho právnom postavení v tom, že v prípade realizácie záložného práva žalovaným ako záložným veriteľom, bude ohrozené vlastnícke právo žalobcu k predmetným nehnuteľnostiam. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je tak daný možným ohrozením vlastníckeho práva žalobcu k predmetným nehnuteľnostiam. Vyslovením existencie, resp. neexistencie záložného práva žalobca nadobudne istotu, či sa má realizácii záložného práva podrobiť a či sa tento úkon dotkne jeho vlastníckeho práva. Práve žalobca a jeho majetková sféra je tak v ohrození, ktoré je možné odvrátiť práve touto určovacou žalobou. Je tiež potrebné prihliadnuť na to, že žalobca v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. I keď sa žalobca domáha určenia neexistencie záložného práva, ako predbežnú otázku bolo potrebné posúdiť otázku platnosti zmluvy o poskytnutí úveru a zmluvy o zriadení záložného práva z dôvodu akcesorického charakteru záložného práva vo vzťahu k hlavnému (zabezpečenému) záväzku, bez ktorého záložné právo nemôže existovať. Žalobca dôvodil, že zmluva o úvere je absolútne neplatným právnym úkonom z dôvodu, že obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky (úžernícke úroky a sankcie, nesprávnu RPMN, zmluva bola vopred predtlačená, nemohol ovplyvniť jej obsah, zmluvu uzatváral v tiesni). Ďalej namietal neplatnosť zmluvy o zriadení záložného práva, ktorú považoval za absolútne neplatný právny úkon pre jej rozpor s dobrými mravmi, pre jej neurčitost' (nedostatočná identifikácia zabezpečenej pohľadávky) a pre rozpor so zákonom, nakoľko konal v omyle. Súd prvej inštancie sa otázkou platnosti zmluvy o úvere a zmluvy o zriadení záložného práva vôbec nezaoberal, nevykonal v tomto smere žiadne dokazovanie, preto je jeho rozhodnutie vecne nesprávne. Otázka preskúmania záložnej zmluvy a zmluvy o úvere v rozsahu potrebnom na poskytnutie ochrany spotrebiteľovi má tak povahu predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či na predmetných nehnuteľnostiach žalobcu viazne v prospech žalovaného ako záložného veriteľa záložné právo. Pokiaľ teda žalobca so žalobou s daným určovacím petitom mohol dosiahnuť odstránenie spornosti práva alebo právnej neistoty, je potrebné konštatovať, že takáto žaloba je vhodným (správne zvoleným a prípustným) procesným nástrojom ochrany jeho práva. Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení je preto daný.

14. Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. V ďalšom konaní súd prvej inštancie vzhľadom na vyššie uvedené, viazaný právnym názorom odvolacieho súdu o tom, že naliehavý právny záujem žalobcu je daný, preskúma spor po vecnej stránke (ako predbežnú otázku posúdi platnosť zmluvy o úvere a zmluvy o zriadení záložného práva), vyhodnotí dôkazy a prostriedky procesného útoku a procesnej obrany s prihliadnutím na postavenie žalobcu ako spotrebiteľa, vysporiada sa aj s námietkami žalobcu uvedenými v podanom odvolaní a vo veci opätovne rozhodne.

16. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinštančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie bolo senátom krajského súdu prijaté jednomyselne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).